

ACC. N:R. M. 9614:1-6.

Landskap: *Blekinge*

Upptecknat av: *Åvel Hansson*

Härad: *Medelstads*

Adress: *Bol. 97 Ronneby*

Socken: *Ronneby*

Berättat av: *samma*

Uppteckningsår: *1945*

Född år *1883* i *Ronneby stads*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julklappar

L. M. F. 48.

Skriv endast på denna sida!

Julkalappar.

Från senare delen av 1880-talet kan jag minnas att julkalappar utdelats, men hur det gick till de minnas jag ej. Ej heller om vi barn gavs föräldrarnas myt. Av släktingar i staden fingo vi barn leksaker, en sparbässa med skruvade slantar kommes jag ihåg. Den var av ny sorts smetare, gjuten, i form av ett litet hus med öppning ovanför en gavelfönstret (markerat). Den var med långa - nu finnes endast myskeln av messing med rektangulär ögla kvar. Av föräldrarna fingo vi klädespapper - det har man talat om.

En broder fyra år äldre än jag fick 1887 ett par skridskor och jag ett par små stolar. Skridskorna skulle provas på Rönnebyån - men jag skulle inte få gå ned på isen. Bit kom jag i alla fall och lekte med en träbit som båt i en kringa från upphuggen vak, föll i och skrek på hjälp. En magasinier

vid ett järnupplag i närheten drog upp mig och bar mig hem. Under vägen försökte jag med all makt övertyga honom om att en fisk sålt slita av mig störelsen, som varit på väg att glida av då den vattenfylldes.

Under 1890-talet - sedan vi flyttat till Kallinge bruk (4 km. norr om Ronneby) - förekom julkalppar i form av leksaker, kläder, hemstickade strumpor, skolböcker, ^{sagoböcker} pennskriv, pennor, griffelar, en griffeltavla i träram med plåtbeslagna hörn och vidhängande hartass, av släktingar ^{på platsen} fingo vi ofta pengar, för släktingar i Lund kom en låda med gottis och matvaror, bl.a. röd gåströst. Trots skickade väl minna föräldrar mot till den men vad det var minnes jag inte.

Till en god vän i Göteborg skickade far - ganska säkert vid jultiden - en låda äkta Ronneby pepparkakor och fick i stället en låda hummer.

Julkalpparna sveptes i omslagspapper med

Snören och lackades så långt jag kan minnas. Läck
bråkade vi pojkar tiggas på bröskontoret, som vid den
tiden ännu var postkontor. Kunde man få en liten
bit av ^{en} postlackotång, som väl var åtminstone 25 m^l för
i diam. var man stolt. Den smältes fast vid en träpin-
ne och kunde sedan användas till sista gnittan.
Ofta lades ngn liten sak in i många papper el-
ler en stor ask för att lura mottagaren.

Vid ett tillfälle blev jag så lurad att jag nästa
jul då en stor sak med mitt namn kom inkom
sände inte visade ngn best att öppna den. Den fick
stå till nästa morgon - och var med berättat öppna
de ngn annan på morgonen paketet. Det visade sig
vara en källa som får låtit göra vid bröket. Den var
rödmalad och försedd med mina initialer i vitt med
många snirklar och kornelures och mederna
voro skodda med tjocka stålskero. Så snart jag kom
ut med den komma några lekamerater till.

En av dem bad äro få prova den och fick lov. Han bestämde sig på magen på den och för ut för en backe som slutade vid en Trefusen med med endast en smal landrensas mot ön. Därden gick över mader, landrensan och ut på ön, som såg ut som vore den isbelagd. Det var emellertid bara fuset skum, som inte bar. Det bar igenvan - pojken kom upp man källan - som jag själv inte hunnit prova - åka - sjönk och fördes borta.

Det förekom även äro skol- och lekkaurater gävo varandra julkalppar. Självt fick jag av en kamrat ett litet fotografialbum med plyschklädda pärmar - det lever än - sedan julen 1892.

Uttagarens namn skrevs ofta med tryckbokstöver eller med förvärd stål - på paketet. Givaren fick man gissa sig till.

Rim kan jag inte minnas förekom hos oss.

Alla paketet nedlades i en korg - vart en

klädbyrå, som sättes in i ett mindre rum intill salen. Vi blevo alltid uppmärksamma att inte titta på redan nedlagda paket.

Efter lutfisken och gröten på kvällen i matsalen ("rummet" hette det förresten) ländes granen i salen och dit sålades alla, de större bringa ett stort bord med gottis, nötter, krokant, karameller och äpplen och päron, russin, prunser och vichyvatten. Sömliga knäckte nötter och lade kärnorna i prunserna - för rädskott! De yngre finga gottis och frukt på sina tallrikar och finga sitta var som helst i väntan på klapparna. Dessa kastades in på golvet - d. v. s. de skjutsas i väg ut på golvet av någon som svög sig in i sidorummet, som var mörkt, och öppnade dörrer bara lagom för att paketen skulle komma igenom. Om jag inte misstänkte mig turades vi barn om att smuggla in i det mörka rummet. Den som såg eller stod närmast den plats där

ACC. N:R M. 9614:6. Julklapparna 67

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det paket hamrade tog upp det och läste upp nam-
net. Paket till jungfrun - två, förtödsstygg at-band
— sprunget vi ut med i köket, där hon ofta stau-
nade vid disken; ibland var jungfrun med inne
i salen vid utdelningen.

Jultonte förkom inte i mitt bardo brev.

I mitt eget hem här i staden kom han först omkr. 1925 el.
1926. Min hustru klädde sig till karl, hade tontemark
och röd topphuva. Han var julklapparen i en korg.